

VEŠ DĚTSKÁ (HLAVOVÁ)

Vši tvoří samostatný řád bezkřídlého hmyzu, který parazituje pouze na savcích. Během vývoje se tyto ektoparaziti svému druhu hostitele dokonale přizpůsobili. Různé druhy savců mají své specifické druhy vší.

Největší u nás žijící vší je veš prasečí (*Haematopinus suis*) – samička měří okolo 5 mm.

Veš dětská (*Pediculus humanus capitis*) se vyvíjí pouze ve vlasech lidí všech věkových kategorií. Je to drobný hmyz, dospělci měří asi 3 mm. Samičky přilepují denně na vlasy těsně u hlavy 3-4 vajíčka (tzv. hnidy). Larvy se v optimální teplotě líhnou již za 7 dní. S růstem vlasů se hnidy vzdalují od kůže a obecně platí, že hnidy vzdálené více než 1 cm od pokožky jsou s největší pravděpodobností již vylíhlé nebo mrtvé. Zůstávají pevně přilepené na vlasech a s nimi odrůstají. Larvy i dospělci sají minimálně 3 x denně.

Samičky se dožívají 3-5 týdnů, **mimo hostitele brzy hynou.**

K přenosu vší dětské může docházet při vzájemném dotyku hlav, půjčování hřebenů, různých pokrývek hlavy, sdílení ložního prádla apod. Riziková jsou i oblíbená společná selfie.

Zavšivení (tzv. pedikulóza) je onemocnění, které může potkat kohokoli z nás, a v posledním desetiletí se stalo globálním problémem. Nejvíce se šíří v kolektivu dětí ve školních a předškolních zařízeních. Zavšivené děti by měly být odděleny od zdravých. Diagnózu zavšivení ovšem nemůže stanovit učitel či vychovatel, ale pouze lékař.

Platí, že odvšivení je především záležitostí rodičů, zákonných zástupců dítěte – dle § 858 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku: „Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj...“

Je nutné, aby rodiče zavšivení svého dítěte škole či školce oznámili, aby následně mohli být informováni rodiče dětí v kolektivu.

POSTUP PŘI ZAVŠIVENÍ

Při odvšivování je klíčové používání správných přípravků, a to vždy v souladu s návodem výrobce. Všechny přípravky, které jsou v současné době v ČR dostupné, zahubí pouze **živé parazity, nikoli hnidy** – zásah je tedy nutno po **9-10 dnech opakovat**. Na živé vší účinkují přípravky **obsahující dimethicone (silikonový olej)**.

Nejúčinnější je důkladné a pravidelné vyčesávání vší speciálním hřebínkem tzv. „všiváčkem“, či přímo **ostříhání vlasů** na délku cca 0,8 mm – tento úkon je plně v kompetenci rodičů dítěte. Živé vší lze z vlasů odstranit během krátké doby, proto **většinou nebývá nutné dítě izolovat doma**, pokud tak nerozhodne ošetřující lékař. **Přítomnost hnid na odrůstajících vlasech NENÍ příznakem zavšivení.**

Důležité je ošetřit zavšivené osoby v kolektivech, rodinách ve stejnou dobu a dezinfekční přípravek použít i na hřebeny apod. Několik dnů po odvšivení je nezbytné provést kontrolu vyčesáváním vlasů „všiváčkem“. Vyčesávání provádíme vždy nad světlou podložkou, např. umývadlem či vanou.

Málo známé je, že veš, která sice plavat neumí, **je schopná se velice dlouho a v dobré formě ve vodě vznášet, přežije i praní v pračce** (např. prací cyklus při teplotě 40 °C je pro ni příjemnou lázní).

PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ

Preventivně je možné použít repelentní přípravky či prostředky s účinnou látkou IR3535 s příměsí minerálních olejů, vitamínů, UV filtru a jemného parfému, které jsou dostupné v prodejních sítích lékáren a drogerií. Repelenty vždy aplikujeme až po umytí vlasů. Repelentní přípravky používáme pouze v odůvodněných případech, kdy je např. podezření na výskyt vši v kolektivu nebo v rodině.

MUDr. Monika Hausenblasová
ředitelka odboru protiepidemického

Zpracovala: RNDr. Dušana Kafková
Foto: RNDr. Dušana Kafková

Aktualizace 11/2023